

ÒKÍKÈ ÛWA

Jenesis 1:1-25

IHEÒMÙMÙ 1 - Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: "Na mbu Chineke kèrè elu-igwe na uwa" (Jenesis 1:1).

Mmalite

Chineke biri n'Eligwe Ya site n'ebighiebi niile, ùsù niile nke eluigwe naakpòisiala nye Ya náasòpukwara Ya náabù kwa abù mgbe niile gburugburu ocheeze Ya. Ma Chineke, n'ìhụn'anya Ya náenweghịatụ chọrọ ndị dị nso ndị Ọ gaezokwasị ìhụn'anya Ya.

Nke mbụ Ọ gaeke ụwa ebe ụmụmmadụ gaebi. "Na mbu Chineke kèrè eluigwe na uwa." Ọ dighị ihe ọ bụla dị iji kèe ya. Chineke kwuruokwu, o wee mee. Ndị nchọpụta (scientists) enyewo ọtụtụ nkọwa banyere otú ha chère ụwa si pụta, ma échìchè ha ji nke ntà karịa nke niile náagbagwojuanya dika nke náasị na ụwa sitere n'ákwá gbawapụta. Ha ekwughị ebe ákwá ahụ si pụta. Eleghịanya ì hụwo onyinyo dị icheiche esere Atlas ka o bu ụwa n'ubu ya abụ. Ụfọdụ mmadụ kwenyere na otù okoroukwu dị nke náebu ụwa niile n'ubu ya abụ. Anyị naechè na ụdị échìchè ndị dị otú a bụ nzuzu, ọzọ kwa ihe ọ bụla nke náadighị dika Okwu Chineke si dị bụ nzuzu. "Onyen-zuzu asiwo n'obi-ya, ọ digh Chineke ọ bula di" (Abù Ọma 14:1). Ọ dighị onye pụrụ ìkọwa, ọ gaghị adị kwa onye pụrụ ìkọwa mgbe ọ bula na emere ka ụwa dị site n'uzọ ọzọ karịa otú ahụ Baibul naakuzi.

Lee ka ebube dị nime okwu ndia dị mfé ra "Na mbu Chineke kere elu-igwe na uwa." Lee ka o si dị ukwu bụ Chineke Onye anyị naefè! Ọ bụ ezie na ọ gaadi ka ọ bụ ihe anaapughị ime na ekèrè ụwa site n'ihe náabughị ihe, anyị onweanyị bụ NdịKraist kwere na ya, ewee gozie anyị n'ìhi na anyị kwere "Okwukwe ka ayi ji ghọta na ewerewo okwu Chineke dozie uwa nile, ya mere esitegh n'ihe putaworo ihè kpu ihe ahu anáhu anya" (Ndi Hibru 11:3). Anyị bụ ndị matara ma kwere kwa na Chineke nwere ọñ. Ụwa, site n'ihe ahụ ọ naakpò amamihe ya, achọtabeghị Chineke.

Nke mbụ, Chineke kwuruokwu eluigwe na ụwa wee dị, dika anyị naahụ ya nkeoma, igwè ihe náenweghị ụdị, nke ezoworo n'ochichiri. Mgbe ahụ Ọ malitere ìhazi ihe site n'ihe ahụ tọgborọ na nkịti. N'ezì uche Ya niile ka O meworo ihe ndia niile nye mụ na gi.

Ụbọchị Mbụ Ahụ

N'ụbọchị mbụ Chineke kèrè ihè. Anyanwụ, ọnwá, maọbụ kpakpando adighi, ma Chineke pụrụ ime ihè náejighi ha, n'ìhi na Ya Onweya bụ ihè. Jisọs sịrị, "Mu onwem bu ihè nke uwa" (Jón 8:12). "Ezi ihè ahụ diri Nke nēnye mmadụ ọ bula nke nábia nime uwa ihè" (Jón 1:9).

Ihè naabụ ihe náegosi olileanya mgbe niile. Ndiamuma ahụ gbaraàmà banyere ọbịbja nke Jisọs sị na ọ gaadi mgbe chi naabọ. "Ma unu ndi nátu egwu aham ka anyanwu nke ezi omume gawara, ọgwugwo di kwa na nkù-ya" (Malakai 4:2). Akọwara nzọpụta dika isite n'ochichiri baa n'ihè: "Unu onwe-unu bu ọgbọ ndi arọputaworo, otù ndi-nchu-àjà ndi bu kwa eze, mba di nso, ndi nke Chineke nwetara, ka unu we kwusa idi-nma nile nke Onye ahu Onye kpọtutara unu n'ochichiri ahu ba n'ihè-Ya di ebube" (1 Pita 2:9). "Ya mere ọ buru na onye ọ bula di nime Kraist, ọ bu onye ekere ọhu" (2 Ndi Kọrint 5:17). Ọ bụ onye ekèrè ọhụ nke Chineke, ma ọ di Ya mkpà karịa ihe ndiọzọ ahụ nke ekèrè n'òkikè nke ụwa.

Chineke hụrụ ihè ahụ, na ọ di mma. Lee otú ihè ahụ si di mkpà! Ọ bụ ihe olenaole pụrụ itóetó náejighi ihè. Chineke site n'ókè ìhụn'anya Ya enyewo anyị ihè n'ìhi aruke na obiuto anyị.

Chineke kewara ihè ahụ site n'ochichiri, wee kpọọ ihè ahụ Ehihie, ọchichiri ahụ ka Ọ kpọkwara Abalı. "Anyasi we di, ututu we di, buru otù ubochi." Nke a bụ oge ruru ọgụ hour na anọ, dika ọ di n'ubochi nke anyị.

Ụbọchị nke Abụọ na nke Atọ Ahụ

N'ụbọchị nke abụọ, Chineke kèrè eluigwe, mbaraiwe ọma ahụ nke anyị naahụ n'elu, náekewa mmiri ahụ di n'ụwa site n'ebe mmiri ahụ di n'eluwa di. Mmiri juputara ụwa niile, ya mere n'ubochi nke atọ Chineke chikọtara mmiri ahụ na bezin di icheiche, nke bụ óké osimiri di icheiche, alaakoro wee pụta. Ọ di puku maịlị asaa ìgafe obosara óké osimiri Pacific, bụ otù ọdọ mmiri kachasi n'ụwa niile, ma otú ọ di, o nwebeghị mgbe ọ bula mmiri ahụ gafere óké ya. N'otutu ebe ka enwere ọnummiri di larịi, náenweghị ihe ọ bula náegbochi mmiri ahụ, ma ọ bughị na Chineke dotara ya n'ókè ya wee sị: "Rue ebe a ka i gābia, ma i gagh-agabiga ya: n'ebe a agākwusi kwa npako nke ebili-miri-gi nile" (Job 38:11). Ya mere site n'otutu puku arọ niile garaaga mgbe Chineke kèrè osimiri niile, ebilimmiri niile ha naasacha náání ọnu mmiri ndi ahụ. Ụzọ abụọ n'uzọ atọ nke ụwa ka mmiri

kpuchiri, náánì otù ụzọ nime ụzọ atọ bụ ala akọrọ. Ndị nchọpụta (scientists) gwara anyị na otú ahụ bụ otú o kwesiri nnoqo iji chékwaa ndụ ma debe kwa ụdị ụbọchị maka arụ ike. Chineke mere ya ka ọ dị otú ahụ, wee hụ na ọ dị mma.

Ugbu a enwere ala akọrọ, Chineke nwekwara ebe ikụ osisi dị icheiche na okokoosisi dị icheiche na akwụkwọ nri dị icheiche maka ihe oriri. Ọ dighị Ya mkpà ịga kọọ ala ubi, kunye mkpụrụosisi dị icheiche ma chère mgbe ha gaeto. Náánì na O kwuru, “Ka ala puputa ahilia ndụ, ihe-ọkuku nke nāmiputa nkpuru-oghigha-ya di nime ya, n’elu ala: o we di otú a” (Jenesis 1:11). Mgbe Chineke kwuruokwu iheokukụ ndị ahụ pụtara, ndụ di nime ha ka ha wee nwee ike imiputa mkpuru n’onweha. Anyị nọ kwa náaracha oroma, ube, náeri kwa añara na ụgụ na ọtụtụ mkpụrụosisi di icheiche, na akwụkwọ nri di icheiche ndi sitere na nke mbụ ahụ nke Chineke kwuru si ka ọ di. Chineke sirị na nke ọ bụla gaadi n’udi ya.

Chineke wee lekwasị anya n’ahihia ndụ niile na n’osisi niile nke kpuchiri ụwa ahụ, nke O meworo n’ihi mmadụ, wee hụ na ọ di mma.

Mgbe i náaracha ibeanyu (watermelon) maobu mango, maobu mkpuruosisi di icheiche ozọ maobu akwukwori, cheta kwa na Chineke mere ha ma karisija iji mee gi obiuto. Ọ matara na otu ubochi agaamu gi, Ọ choro ka i nwee obiuto n’ihe niile ahụ O meere gi.

Eluigwe Naako Nsoyuru Chineke

N’ubochi nke anọ Chineke kere anyanwu, onwa, na usutu kpakpando niile ka ha buru ihe nwere ihe nime ha. Anyanwu ahụ ganachi ehie, ma onwa na kpakpando ganachi abali. Lee, ike na onu nke anyi naenweta site n’ihe nke anyanwu naenye; lee kwa, ka ha si maamma bu onwa na kpakpando niile ahụ n’abali! Onyeisi Abụ bu Devid buru abụ si, “Elu-igwe nako nsoyuru Chineke; Ọ bu kwa olu aka-Ya ka mbara elu-igwe negosi” (Abu Oma 19:1). Job gwara anyi na kpakpando niile nke ututu buktara abụ n’otu n’okike uwa.

Anyanwu na onwa ahụ gaabu ihe iribaama di icheiche na ihe igu ubochi (izu) na arọ. Idianya nke uwa site n’anyanwu, na igba gburugburu nke uwa n’okporozo ya, naeme ka enwee okochi na udumiri. N’akuku ugu ebe iru anyanwu nke uwa a na enwe okochi na June, July na August. Na ndida iruanyanwu nke uwa, anaenwe oké oyi na okochi (uguru) n’onwa ndia. Gburugburu nso etiti nke uwa onodu nke mmiri ozuzo na okochi naabukari otu udi n’oge niile nke arọ. Chineke wee si: “Rue ubochi nile nke uwa, oghigha-nkpuru na owuwe-ihe-ubi, na oyi na okpom-oku, na udumiri na okochi, na ehie na abali agagh-ebi” (Jenesis 8:22).

Ekere Ndụ Anumanu

Ugbu a uwa adiwo na njikere ibu ebe obibi. Chineke malitere n’ihe ndi ahụ di ndu ndi di alaala, naeke azu na anufe di icheiche. Chineke kere umanumanu di icheiche dikarisiri nta ndi bi na mmiri, azu ukwu (Whale ibi nime osimiri). Nime oké osimiri enwere otutu azu di icheiche nke anyi nahubeghi ma otutu di ndi anyi ji mere iheoriri. Chineke mere ka anufe biri n’ala ma nafefe kwa n’elu, ma ha nwere udi anaru di icheiche. “Anu-aru nile abugh otu anu-aru: kama, otu anu-aru nke mmadu di, anu-aru ozọ nke anumanu di kwa, anu-aru ozọ nke azu di kwa” (1 Ndi Korint 15:39). Chineke kere ha nke ọ bula n’udi ya, ma ọ dibeghi nke gbanwere site n’udi ya ghoro udi ozọ. Enwere udi inyinya di icheiche, inyinya mule di icheiche na inyinya donki di icheiche, ma ọ dibeghi mgbe inyinya ọ bula ghoro ehi, ma obu na nkita ghoro inyinya. Ndi bayoloji (Biologist) eweputawo otutu iheomumu iji gosi mmadu dika onye si n’awo, maobu enweputa, ma o nwebeghi onye ọ bula puru ime ka ọ buru eziokwu na mmadu nwere mgbe o nahubeghi mmadu, ma ọ foduzie ibu awo. Chineke kere umanumanu niile di icheiche, azu niile ahụ na anufe, nke ọ bula n’udi ya, ma rue taa ha nọ kwa n’udi ha.

Mgbe Chineke mere nnu nu na azu n’udi oma ha di icheiche, Ọ huru na ọ di mma. O wee gwa ha ka ha baa uba juputa kwa n’akuku niile nke uwa. Otú a ka eji mechie ubochi nke ise.

Ubochi nke Isii ahụ

N’ubochi nke isii, Chineke wee si: “Ka ala weputa anu di icheiche nwere nkuru-obi di ndu, anu-ulo, na ihe nakpu akpu, na anu-ohia di iche iche nke uwa,” o wee di otu a. Enwere otutu oluebube di icheiche nke okike n’umu aruru dikarisiri nta dika ọ di na nnukwu anuhia bear na enyi.

Chineke kere anu mbu ndia site n’ala, ma ha mputara onwe ha n’udi ha, ọ dighi kwa ozọ nke ekere site n’ala.

Lee, otu nke a si buru uwa maramma ugbu a! N’ututu niile ka anyanwu naaputa na amukwasị ala ubi niile di larii. Anumanu naata nri n’oke ohia di icheiche na n’ebe ahihia ndu di, ebe nnu nu di icheiche naabubu mgbe ha

naefé n'elu. Mmiriyyi dị icheiche, jupụtara n'azụ, naeruba n'ọnụ nime osimiri. Anụ dị icheiche dị egwù na ụmụirighiri azụ dị icheiche náegwurikọta egwú n'alaala óké osimiri. Udo nke Chineke naachị kwa ha niile. Ihe ndịa niile ka Chineke meworo ka ọbụrụ ebeobibi nye ndị bụ isi n'ihe niile O kèrèékè -- mmadụ. Otú a ka ihe niile dị nke mmadụ mbụ ahụ, bụ Adam, lere anya mgbe mbụ ọ hụrụ ihè nke ụbọchị.

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Ọlee otú ụwa si pụta? Ọlee otú anyị si mata?
2. Gịnị ka Chineke kèrè n'ụbọchị mbụ?
3. Gịnị ka Chineke kwuru ná mmechi òkikè nke ụbọchị ọ bụla?
4. Gịnị mere Chineke ji kèe ụwa?
5. Gịnị mere Óké osimiri ji naanọ náání n'ókè ya?
6. Ụdị anụarụ dị icheiche òle ka enwere?